

Lucyna Krzywkowska

Ogólnopolska Konferencja Naukowa "Rodzina w prawie"

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 56/4, 187-190

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
RODZINA W PRAWIE
(Olsztyn, 9 maja 2013)

W dniu 9 maja 2013 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pracownicy Katedry Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego wraz z olsztyńskim oddziałem Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” i członkami Studenckiego Koła Naukowego Prawników Kanonistów zorganizowali Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Rodzina w prawie”. Konferencja miała charakter jubileuszowy, ponieważ została zorganizowana z okazji 65-lecia życia i 30-lecia pracy naukowej cenionego kanonisty archidiecezji warmińskiej ks. profesora dra hab. J. Ryszarda Szytchmintera. W konferencji uczestniczyło ponad 100 osób, w tym przyjaciele, koledzy i wychowankowie Jubilata.

Konferencję poprzedziła uroczysta Msza św. w kościele akademickim p.w. Św. Franciszka z Asyżu, której przewodniczył JE abp dr Wojciech Ziemia, Metropolita Warmiński. Następnie w Centrum Konferencyjnym UWM odbyła się uroczystość wręczenia Księgi Jubileuszowej ks. prof. Ryszardowi Szytchminterowi. Część jubileuszową konferencji poprowadził prof. UWM dr hab. Piotr Krajewski, prodziekan ds. studiów stacjonarnych WPiA, który przywitał wszystkich przybyłych uczestników: władze samorządowe, które zawsze uczestniczą w konferencjach organizowanych przez Katedrę Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego WPiA UWM, przedstawiciele świata nauki z różnych ośrodków w Polsce (UKSW, KUL, UŚ, PAN, US, UWM), przedstawiciele organizacji społecznych, przedstawiciele sądów diecezjalnych, adwokatów kościelnych, przedstawiciele sądownictwa powszechnego (adwokatów, radców prawnych, biegłych), pracowników, studentów i doktorantów Wydziału Prawa i Administracji UWM.

Otwarcia konferencji dokonał Rektor UWM, prof. zw. dr hab. Ryszard Górecki, który podkreślił zasługi Jubilata na rzecz Uczelni i wręczył Mu pa-

miątkowy medal. Zaszczytnego zadania wygłoszenia laudacji podjął się ks. dr hab. Mieczysław Różański, prof. UWM, który nie tylko podkreślił działalność naukową, dydaktyczną i sądową Jubilata, ale także Jego społeczne zaangażowanie na rzecz małżeństwa i rodziny. Księgę Pamiątkową pt. „Rodzina w prawie” (red. M. Różański, J. Krzywkowska) ks. prof. Ryszardowi Szytchmillerowi wręczyli JE bp dr Jacek Jezierski, biskup pomocniczy archidiecezji warmińskiej oraz JE bp dr hab. Artur Grzegorz Miziński, biskup pomocniczy archidiecezji lubelskiej. Kolejnym punktem Uroczystości były gratulacje i wystąpienia gości. Głos w kolejności zabrali: bp Jacek Jezierski, Małgorzata Bogdanowicz-Bartnikowska – wiceprezydent Olsztyna, Anna Wasilewska – członek Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Mateusz Starus – asystent Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, bp Artur G. Miziński, prof. dr hab. Lucjan Jędrychowski – przewodniczący Rady ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Dorota Wyszowska-Solnicka – wicedyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie, Tomasz Nakielski reprezentujący Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, mgr Martyna Seroka – sekretarz Forum Prorodzinnego. Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych, zaś w imieniu Wydziału Prawa i Administracji UWM – dr hab. Piotr Krajewski prof. UWM, dr hab. Roman Przybyszewski, prof. UWM, kierownik dziekanatu mgr Zoryna Szmalc i mgr inż. Katarzyna Humińska oraz z ramienia duszpasterstwa olsztyńskich prawników mec. Konrad Urbanowicz. Następnie dr Justyna Krzywkowska odczytała list gratulacyjny od kard. Grocholewskiego, prefekta Kongregacji Edukacji Katolickiej, w którym znalazły się serdeczne gratulacje i szczere życzenia: „Z uznaniem spoglądam na lata życia i kapłaństwa Księdza Profesora, wypełnione pracą w Sądzie Metropolitalnym Archidiecezji Warmińskiej oraz działalnością naukową w Lublinie, a zwłaszcza na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Całokształt pracy Księdza Jubilata ukazuje bogactwo osobowości i pełną poświęcenia służbę Kościołowi. Wystarczy wspomnieć badania w dziedzinie prawa małżeńskiego i ochrony praw człowieka w kanonicznym prawie procesowym oraz intensywne i żywe zaangażowanie w działalność stowarzyszeń i organizacji kanonistów w naszej ojczyźnie. Gratulując sukcesów Księdzu Profesorowi, życzę światła i mocy Ducha Świętego na kolejne lata aktywności naukowej, ubogacając walory umysłu i serca każdego spotkanego człowieka, a przeżywanie jubileuszowych rocznic inspirowane do podejmowania nowych wyzwań i inicjatyw. Przesyłam pozdrowienia, zapewniam o modlitwie i z serca błogosławie.” Z kolei mgr Aleksandra Bitowt odczytała list gratulacyjny od ks. prof. Henryka Skorow-

skiego z UKSW oraz od ks. prof. Wiesława Wenza z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Następnie głos zabrał Jubilat, ks. prof. Ryszard Szytchmiller, który podziękował wszystkim za obecność na Mszy św. i życzenia. Odpowiadając na pytanie bpa Jacka Jezierskiego – kogo uważa Jubilat za swojego mistrza i nauczyciela? Ks. prof. Szytchmiller wskazał na osobę obecnego na sali ks. prof. zw. dra hab. Wojciecha Góralskiego z UKSW, którego pragnie naśladować. Uwieńczeniem części jubileuszowej było wspólne odśpiewanie *plurimos annos* i skosztowanie wspaniałego tortu urodzinowego stanowiącego prezent od pracowników i doktorantów Katedry Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego, której ks. prof. R. Szytchmiller jest kierownikiem.

Druga część konferencji miała charakter ściśle naukowy i składała się z dwóch sesji. Sesji pierwszej przewodniczył ks. prof. Wojciech Góralski, zaś sesji drugiej ks. dr hab. Mieczysław Różański, prof. UWM. Wygłoszone referaty miały wspólny mianownik - pokazanie sensu i celu działania małżeństwa i rodziny.

Pierwszy referat pt. „Udział adwokata w kanonicznych procesach małżeńskich” wygłosił bp dr hab. Artur G. Miziński (KUL). Wystąpienie objęło takie kwestie jak: fakultatywność udziału adwokata w procesach małżeńskich; zadania przedprocesowe i czynności procesowe adwokata w sprawach małżeńskich; potrzeba udziału adwokata w celu zagwarantowania możliwości praktycznego skorzystania przez stronę z prawa do obrony w procesach małżeńskich. Według Prelegenta, „fachowa pomoc adwokata usprawnia przebieg procesów małżeńskich i jest gwarantem zabezpieczenia praw stron. Trzeba więc dołożyć wszelkich starań, aby umożliwić wiernym korzystanie z posługi adwokata, szczególnie w przypadkach, gdy nie jest ona obligatoryjna z mocy samego prawa. Wymaga to jednak wprowadzenia nowych rozwiązań szczególnie w prawie partykularnym, a niekiedy zmiany w sposobie myślenia pracowników sądów kościelnych”.

Kolejny referat wygłosił prof. zw. dr hab. Tadeusz Smyczyński (PAN, US). Wystąpienie dotyczyło problemu minimalnego wieku nupturientów jako przeszkody zawarcia małżeństwa. Autor wskazał, że „Niższy wiek niż 18 lat dla mężczyzny i 16 lat dla kobiety jest przeszkodą nieusuwalną, podobnie nieusuwalną przeszkodą jest pokrewieństwo w linii prostej. Prawo rodzinne przewiduje jednak tylko unieważnienie małżeństwa na żądanie osoby uprawnionej do złożenia powództwa, a nie nieważność od początku. Autor dostrzeża tu lukę prawną i proponuje unormowanie kwestii zawarcia małżeństwa nieważnego, jeżeli w tym czasie istniała nieusuwalna przeszkoda. Gdyby bowiem nikt nie żądał unieważnienia takiego małżeństwa byłoby ono ważne

i skuteczne, jednak tak daleko idące stosowanie *favor matrimonii* prowadzi do sytuacji moralnie i jurydycznie nieakceptowalnej”.

Następnie głos zabrał ks. prof. zw. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW), który wygłosił referat pt. „Konkordat z 1993 r. wyrazem poszanowania niezależności i autonomii dwóch systemów prawa małżeńskiego oraz woli współdziałania Kościoła Katolickiego i Państwa Polskiego na rzecz małżeństwa i rodziny”. Autor w wystąpieniu podkreślił, że w polskim Konkordacie ochrona małżeństwa i rodziny wyraża się w regulacjach dotyczących trzech kwestii: zawieranie małżeństwa (art. 10 ust. 1), orzekanie w sprawach małżeńskich (art. 10 ust. 3-4) oraz współdziałanie Państwa i Kościoła na rzecz rodziny (art. 11). Ksiądz Profesor zaakcentował, że zarówno w interesie Kościoła katolickiego, jak i Państwa polskiego „leży troska o to, by wyrastająca na fundamencie małżeństwa rodzina, podstawowa komórka życia społecznego, mogła jak najlepiej wypełniać swoje funkcje i zadania: prokreacyjne, wychowawcze, opiekuńcze i społeczne”.

Ostatni referat podczas konferencji wygłosił ks. prof. UWM dr hab. Florian Lempa (UWM). Rozważany był problem - w jakim zakresie pozostawanie w karach kościelnych wpływa na ważność i godziwość zawarcia związku małżeńskiego? „Dowiedziano, że pozostawanie w karach kościelnych przez nupturientów i świadków zwykłych nie powoduje nieważności małżeństwa. Ważność małżeństwa kanonicznego zależy jedynie od wolności świadka kwalifikowanego zawarcia małżeństwa od deklarowanej lub wymierzonej kary cenzury ekskomuniki lub związanej z cenzurą trwałą nieprawidłowości oraz od kary ekspiacyjnej pozbawienia władzy rządzenia albo urzędu lub zadania, z którymi ta władza jest złączona. Pozostawanie świadka kwalifikowanego w innych karach kościelnych skutkuje jedynie niegodziwością działania, podobnie, jak niegodziwym jest zawieranie małżeństwa przez będących w karach kościelnych nupturientów albo występowanie w roli świadka zwykłego przez osobę pozostającą w karze kościelnej”.

Następnie odbyła się dyskusja, w której czynny udział wzięli: bp dr hab. Artur Miziński, ks. prof. Ryszard Szychmiller, ks. prof. Wojciech Góralski, ks. prof. Florian Lempa, prof. Tadeusz Smyczyński, dr Justyna Krzywkowska, mgr Anna Franusz i mgr lic. Monika Nakielska.

Zamknięcia obrad dokonał ks. prof. Ryszard Szychmiller, który podziękował wszystkim prelegentom, dyskutantom i słuchaczom za udział w konferencji oraz swoim współpracownikom za trud wniesiony w jej przygotowanie.

Justyna Krzywkowska